

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2119

Vragen van het lid **Beckerman** (SP) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *het stoppen van het sensorennetwerk in het aardbevingsgebied* (ingezonden 7 januari 2020).

Antwoord van Minister **Wiebes** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 16 maart 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 1528.

Vraag 1

Bent u bekend met het gegeven dat de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) niet alleen stopt met het sensorennetwerk maar dat de sensoren vanaf 6 januari ook verwijderd worden uit huizen en gebouwen?

Antwoord 1

Ja. TNO heeft met alle deelnemers aan het sensorennetwerk een contract gesloten, waarin onder andere staat dat de sensoren na het beëindigen van het netwerk worden verwijderd. Met de deelnemers is daarom vanaf 6 januari contact opgenomen om een afspraak te maken voor het verwijderen van de sensoren.

Echter, ik ben hier met de NAM over in overleg getreden. NAM heeft mij aangegeven dat als bewoners de sensor willen behouden, dat mogelijk is. In plaats van verwijderen, wordt de sensor dan in eigendom van de deelnemer gegeven, overigens zonder dat verder wordt onderzocht of de huidige bevestiging van de sensor aangepast zou moeten worden voor een optimale meting. Daarnaast verkent het KNMI op mijn verzoek of, en zo ja in welke vorm, een netwerk waarbij bewoners participeren van meerwaarde zou kunnen zijn op de bestaande monitoring. Dit staat echter los van het bestaande netwerk; omdat het bestaande netwerk geen nieuwe inzichten meer oplevert, neem ik het netwerk niet over. In de eveneens vandaag aan uw Kamer aangeboden Verzamelbrief Groningen Bovengronds ga ik uitgebreider in op het netwerk.

Vraag 2

Bent u bekend met het gegeven dat zich nu al 25 bewoners hebben gemeld die niet willen dat de sensoren uit hun huis worden verwijderd?

Antwoord 2

NAM heeft mij laten weten dat zich bij de NAM 3 personen hebben gemeld die niet willen dat de sensor verwijderd wordt. Nadat de NAM de deelnemers heeft laten weten het verwijderen van de sensoren te pauzeren, hebben zich bij de NAM 6 personen gemeld die willen dat de sensor alsnog verwijderd wordt. Het aantal van 25 kan ik niet plaatsen, wel heeft een deelnemer in de krant aangegeven het prettig te vinden na een beving op zijn sensor te kunnen kijken en kan ik mij goed voorstellen dat dat voor meer deelnemers geldt. Zoals hiervoor beschreven kunnen bewoners zelf aangeven dat zij de sensor willen behouden en hebben daarmee de mogelijkheid om na een beving op hun sensor te kijken.

Vraag 3

Bent u bekend met het gegeven dat deze bewoners een contract zijn aangegaan voor de duur van 10 jaar, waarvan er nu slechts 5 zijn verstreken?

Antwoord 3

Ja. Deelnemers hebben met TNO een contract voor 10 jaar afgesloten. In dat contract staat dat TNO het contract eerder kan beëindigen in geval het sensorennetwerk eerder wordt beëindigd, zoals nu het geval is. Ik kan mij echter voorstellen dat deelnemers deze clausule niet scherp voor de geest stond. Bewoners die dat wensen wordt nu de mogelijkheid geboden om de sensor te behouden.

Vraag 4

Waarom is niet eerst met de bewoners en eigenaren van huizen en gebouwen waarin sensoren hangen gesproken? Bent u bereid dit alsnog te doen?

Antwoord 4

Over de toekomst van het sensorennetwerk is op verschillende manieren contact geweest met de deelnemers aan het netwerk. Deelnemers zijn zowel bewoners van huizen alsook eigenaren van (openbare) gebouwen waar sensoren in hangen. NAM en TNO hebben deelnemers op 8 augustus een enquête over het netwerk gestuurd en op 16 oktober een deelnemersavond georganiseerd. Daarnaast zijn alle deelnemers per brief op de hoogte gehouden van ontwikkelingen rondom het netwerk. Tijdens de bijeenkomst op 16 oktober zijn de resultaten van de enquête besproken en is gesproken over de toekomst van het netwerk. Daarbij is ook aangegeven dat, wanneer er geen overnamepartij gevonden zou worden, de NAM het netwerk zou beëindigen. Mogelijk is dit voor deelnemers die niet bij de deelnemersavond zijn geweest als een verrassing gekomen.

Vraag 5

Bent u bereid het laten verwijderen van de sensoren nu te stoppen dan wel te pauzeren zodat met bewoners gesproken kan worden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5

Ja. Ik heb de NAM gevraagd het verwijderen te pauzeren. Zoals gezegd kunnen bewoners de sensor behouden als zij dat willen.

Vraag 6

Met wie heeft de NAM gesproken, aangezien zij zelf op zoek is geweest naar overnamekandidaten voor het sensorrennetwerk? Waar liep een eventuele overname op vast?

Antwoord 6

NAM heeft mij laten weten gesprekken te hebben gevoerd met verschillende individuele partijen, maar ook met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Het onderwerp is 14 november aan de orde gekomen in een periodiek overleg van de NAM met Groninger Gasberaad en de Samenwerking Mijnbouwschade Groningen. NAM heeft daar een presentatie gehouden over het netwerk en een open uitnodiging gedaan aan eventueel geïnteresseerde partijen om de NAM direct te benaderen voor overname gesprekken. Ook is het onderwerp besproken in de bijeenkomst van het Technisch Platform Aardbevingen van 31 oktober jl. waar onder andere NAM, SodM en

het Ministerie van EZK in participeren, en is iedereen die een visie heeft op wel of niet behouden van het TNO-netwerk in Groningen opgeroepen dit bij het Ministerie van EZK te melden. Geen van deze partijen heeft NAM aangegeven interesse te hebben om de rol van NAM bij het netwerk over te nemen. Ook bij EZK hebben zich geen partijen gemeld.

Vraag 7

Bent u ook zelf op zoek geweest naar overnamekandidaten voor het sensorrennetwerk? Zo ja, wie heeft u gesproken? Zo nee, bent u bereid dit alsnog te doen?

Antwoord 7

Ik heb aan SodM, NCG en TCMG een reactie gevraagd op het beëindigen van het netwerk. NCG en TCMG hebben mij laten weten het netwerk niet te gebruiken. SodM heeft mij, onder andere, laten weten dat NAM geen verplichting heeft het netwerk voort te zetten en dat het netwerk in de huidige vorm geen toegevoegde waarde heeft. Daarbij heeft SodM ook aangegeven dat het netwerk in aangepaste vorm mogelijk wel technische waarde kan hebben. Ook geeft SodM aan dat er regionaal meer vertrouwen kan ontstaan als bezorgde bewoners direct kunnen zien aan welke groundbewegingen hun huis is blootgesteld. Ik verken nu met het KNMI of, en zo ja in welke vorm, een netwerk waarbij bewoners participeren van meerwaarde zou kunnen zijn op de bestaande monitoring. Dit staat echter los van het bestaande netwerk. Daarom zal ik de NAM aan het eind van deze maand laten weten dat de NAM het verwijderen van de sensoren kan voortzetten, tenzij voor die tijd een partij aanbiedt het netwerk integraal voort te zetten.

NAM heeft mij echter laten weten dat als mensen de sensor willen behouden, dit in principe mogelijk is. In plaats van verwijderd wordt de sensor dan in eigendom van de deelnemer gegeven. De sensor kan door de deelnemer rechtstreeks aan een PC worden gekoppeld, op deze wijze kunnen mensen het effect op hun eigen woning blijven zien. Door het in eigendom nemen door de deelnemer komt de verantwoordelijkheid voor de aansluiting en eventueel later alsnog verwijderen van de sensor bij de deelnemer te liggen; de NAM staat dan definitief op afstand.

Vraag 8

Is het een optie om het sensorennetwerk over te laten nemen door de Hanzehogeschool en/of de Rijksuniversiteit Groningen? Zijn met deze partijen gesprekken gevoerd? Zo ja, wat was hiervan de conclusie? Zo nee, bent u bereid dit alsnog te doen?

Antwoord 8

NAM heeft mij aangegeven via verschillende kanalen contact te hebben gehad met de Hanzehogeschool Groningen, maar dat dit niet heeft geleid tot concrete interesse.

Met de Rijksuniversiteit Groningen heeft NAM geen contact gehad.

Vraag 9

Spelen financiële overwegingen een doorslaggevende rol bij potentiële overnamekandidaten? Zo ja, kan hiervoor naar een oplossing worden gezocht?

Antwoord 9

Nee. De overweging om te stoppen met het netwerk is dat het geen nieuwe inzichten meer oplevert. De gesprekken die de NAM met eventuele overnamekandidaten heeft gevoerd zijn niet in het stadium gekomen dat over de financiering van het netwerk gesproken kon worden. Op basis van informatie van TNO bedragen de kosten van voortzetting van het netwerk tot en met 2022 € 2,9 miljoen. Omdat TCMG en NCG het netwerk niet nodig hebben, en SodM aangeeft dat het geen meerwaarde heeft en niet verplicht is, neem ik het netwerk niet over. Voor zover de regio het vanuit oogpunt van draagvlak wenselijk vindt het voort te zetten, zal ik dat niet tegen houden. Dat vergt financiering en een partij die het contract met TNO op zich neemt.

Vraag 10

Wat is de mening van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) over het stoppen van het sensorennetwerk? Welke gevolgen heeft het stoppen van het sensorennetwerk voor de proef met tiltmeters, aangezien de proef met tiltmeters volgens het aanbestedingsdocument rechtstreeks is gelinkt met het sensorennetwerk? Wat vindt u van de uitspraak van een NCG-woordvoerder dat het sensorennetwerk «nuttig» is om de «resultaten uit de proef met tiltmeters beter te kunnen duiden»?¹

Antwoord 10

NCG heeft aangegeven dat het beëindigen van het sensorennetwerk geen nadelig effect heeft op de pilot tiltmeters. De pilot tiltmeters is niet gerelateerd aan het sensorennetwerk. NCG heeft dit met de onafhankelijke technische commissie besproken, die voor de pilot tiltmeters in het leven is geroepen. De pilot maakt verder geen gebruik van gegevens van het sensorennetwerk. De uitspraak van de NCG dat het sensorennetwerk mogelijk nuttig kon zijn om de resultaten uit de proef met de tiltmeters beter te kunnen duiden, werd gedaan voordat de NCG met de onafhankelijke technische commissie heeft gesproken.

Vraag 11

Wat is er sinds de start van het sensorennetwerk toen Marc Hamburg van TNO stelde dat de metingen van TNO en KNMI als puzzelstukjes in elkaar passen omdat alles onder de grond wordt gedaan door KNMI en alles boven de grond door TNO hieraan verandert dat het sensorennetwerk nu overbodig zou maken?²

Antwoord 11

Wat veranderd is ten opzichte van de start van het sensorennetwerk is dat het geen nieuwe inzichten meer oplevert. Het sensorennetwerk is opgezet om zware aardbevingen te analyseren. Er zijn 10 aardbevingen met een magnitude van groter dan 2,5 door het netwerk geregistreerd. De rapporten van de laatste geregistreerde aardbevingen leiden weliswaar tot een uitbreiding van de dataset, maar geven geen andere resultaten. Het sensorennetwerk is vooral een aanvulling op bestaande netwerken. Er is geen toepassing van de data van het sensorennetwerk waarin alleen dat netwerk kan voorzien. Het sensorennetwerk staat los van de monitoring van aardbevingen en de bijbehorende groundbewegingen waartoe de NAM verplicht is en dat met het meetnet van het KNMI wordt uitgevoerd. Dat blijft vanzelfsprekend door gaan.

Vraag 12

Is de hamvraag welke trillingen er in een gebouw optreden tijdens een aardbeving en welke schade daardoor ontstaat die TNO bij de start van het sensorennetwerk wilde beantwoorden inmiddels afdoende beantwoord? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 12

In 2014 is de NAM begonnen met het sensorennetwerk voor gebouwen met als doel inzicht te krijgen in schade als gevolg van aardbevingen. Sinds de start van het netwerk zijn door TNO de aardbevingen met magnitude 2,5 en hoger geanalyseerd, inclusief schadeopnames na iedere beving. De rapporten zijn te vinden op de website van de NAM (www.nam.nl/feiten-en-cijfers/onderzoeksrapporten.html).

NAM en andere partijen maakten gebruik van de data bij het bestuderen van de gevolgen van door de gaswinning in het Groningenveld veroorzaakte aardbevingen voor gebouwen. Echter, de data die het netwerk nu oplevert leveren geen nieuwe inzichten meer op.

¹ <https://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl/downloads/publicaties/2018/12/6/aanbestedingsdocument-pilot-tiltsensoren-en-RTV-Noord-30-november-2019>, <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/216280/Groninger-Belang-vraagt-NAM-niet-te-stoppen-met-sensornetwerk-in-aardbevingsgebied>

² <https://www.tno.nl/nl/tno-insights/artikelen/sensornetwerk-brengt-aardbevingstrillingen-in-kaart/>

Vraag 13

Is inmiddels afdoende onderzocht tot welke maatregelen kan worden gekomen om bestaande gebouwen te versterken met als doel om nieuwe schade te voorkomen, aangezien hiervoor de data van het sensorennetwerk voor TNO van belang waren?

Antwoord 13

Het onderzoeken van maatregelen om nieuwe schade aan bestaande gebouwen te voorkomen was geen doel voor het opzetten van het netwerk. Dit is dan ook niet gedaan.

Vraag 14

Welke rol krijgt TNO zonder het sensorennetwerk, aangezien TNO de adviezen na de aardbevingen en bij de herijking van de versterking mede op basis van het netwerk gaf? Deelt u de mening dat eerdere onderzoeken van TNO van grote waarde waren? Kan TNO deze rol nog blijven spelen?³

Antwoord 14

TNO heeft een wettelijke rol in de advisering over de operationele strategie die jaarlijks in vaststellingsbesluiten wordt vastgesteld en gebruikt hiervoor haar bestaande kennis en ervaring op het gebied van onder andere de ondergrond, aardbevingen en constructies. Daarnaast voert TNO onderzoeken uit op verschillende terreinen m.b.t. het Groningse aardbevingsdossier. De belangrijkste hiervoor zijn de onderzoeken over de typologie-aanpak en de onafhankelijke risicoanalyse (via het KEM-programma.nl). Ik deel de mening dat de adviezen en onderzoeken van TNO van grote waarde zijn. De advisering van TNO staat verder los van de rol van TNO in het sensorennetwerk. TNO heeft mij laten weten haar adviezen over de versterking niet op basis van data uit het sensorennetwerk te hebben gedaan.

Vraag 15

Kunt u een overzicht geven van welke netwerken en welke (onderzoeks)instellingen vanaf nu welke gegevens zullen verzamelen en adviezen zullen geven over veiligheid, schade en versterking?

Antwoord 15

De rol van (onderzoeks)instellingen en netwerken zal niet significant veranderen door het stopzetten van het sensorennetwerk. Het enige dat met beëindigen van het netwerk verandert is dat er geen metingen meer worden gedaan in 350 gebouwen in Groningen en dat TNO niet meer de gegevens van dit netwerk binnenkrijgt en analyseert. Veel van de huidige rollen zijn vastgelegd per wet en veranderen niet. NAM blijft verantwoordelijk voor adequate monitoring en rapportage, SodM houdt toezicht hierop, het KNMI zal de seismiciteit blijven monitoren, TNO blijft onderzoek uitvoeren (o.a. modelketen en typologie aanpak) en advies geven voor de besluiten. Andere netwerken in Groningen zijn het KNMI-netwerk en de pilot tiltsensoren. Mogelijk zijn er nog andere individuele initiatieven die echter niet centraal worden geregistreerd.

Vraag 16

Kunt u deze vragen een voor een beantwoorden?

Antwoord 16

Ja.

³ <https://www.tno.nl/nl/over-tno/nieuws/2018/7/advies-tno-versterking-huizen-groningen-gepubliceerd/> en RTV Noord, 15 augustus 2018, <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/197766/NAM-publiceert-TNO-rapport-op-eigen-website>